

POSTANOWIENIE

24 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Karol Weitz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 24 stycznia 2025 r. w Warszawie
zażalenia P. A.

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 31 października 2023 r., I ACa 1403/22,
w sprawie z powództwa P. A.
przeciwko P. spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powód P. A. wytoczył przeciwko P. w W. Spółce Akcyjnej powództwo o zapłatę 10 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty wskazanej w pozwie do dnia zapłaty, zastrzegając, że dochodzi części należnego mu od pozwanej roszczenia. Sprawa ta została połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą z powództwa P. A. przeciwko (... ..) T. U. Spółce Akcyjnej w Ł. toczącą się przed Sądem Rejonowym w Ostrowie Wielkopolskim. W toku postępowania powód P. A. rozszerzył powództwo przeciwko P. S.A. do kwoty 302 387,80 zł. Postanowieniem z 12 lutego 2021 r. Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim stwierdził swą niewłaściwość i połączone sprawy z powództwa P. A. przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kaliszu. Postanowieniem z 10 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu wyłączył z przekazanej sprawy powództwo P. A. przeciwko (... ..) T. U. Spółce Akcyjnej w Ł., stwierdził swą niewłaściwość i przekazał je do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ostrowie Wielkopolskim. Powód pismem z 22 stycznia 2022 r. ponownie rozszerzył powództwo do kwoty 424 848,76 zł.

Wyrokiem częściowym z 7 kwietnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu zasądził od pozwanej P. S.A na rzecz powoda kwotę 260 000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 31 lipca 2021 r. do dnia zapłaty oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Apelację do wyroku z 7 kwietnia 2022 r. wniosły obie strony. Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 31 października 2023 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Kaliszu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego w orzeczeniu kończącym postępowanie.

Sąd Apelacyjny uznał, że w okolicznościach sprawy brak było podstaw do wydania wyroku częściowego i że takie naruszenie art. 317 § 1 k.p.c. oznacza, że sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, co uzasadniało zastosowanie art. 386 § 4 k.p.c.

Zażalenie na wyrok z 31 października 2023 r. złożył powód, Zarzucając naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jeżeli Sąd drugiej instancji ocenił, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy i na podstawie art. 386 §4 k.p.c. uchylił zaskarżony apelacją wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, kognicja Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie wniesione na podstawie art. 394 ¹ § 1 k.p.c. obejmuje zbadanie, czy zaistniała w sprawie sytuacja procesowa należy do kategorii sytuacji polegających na nierozpoznaniu istoty sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12 , OSNC 2013, Nr 4,

poz. 54; z dnia 10 stycznia 2013 r., IV CZ 166/12, niepubl.; z dnia 5 lipca 2013 r., IV CZ 65/13, niepubl.; z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14, niepubl.).

Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wtedy, gdy Sąd pierwszej instancji zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, błędnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna unicestwiająca roszczenie albo przesłanka wykluczająca jego skuteczne dochodzenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r. V CZ 126/14, nie publ.). Przykładem jest oddalenie powództwa z powodu błędnego uznania, że dochodzone roszczenie jest przedawnione (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12I, nie publ.), przy założeniu jednak, że sąd, przyjmując przedawnienie dochodzonego roszczenia, nie zbadał uprzednio jego istnienia. Do Kategorii wypadków nierozpoznania istoty sprawy nie można natomiast w żadnym razie zaliczyć sytuacji, w której sąd pierwszej instancji – zdaniem sądu drugiej instancji – błędnie zastosował art. 317 § 1 k.p.c. i wydał wyrok częściowy. Z tego względu Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie błędnie zastosował art. 386 § 4 k.p.c., co uzasadniało uwzględnienie zażalenia powoda i uchylenie zaskarżonego wyroku.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[a.ł]